

Nr 1.

Memorial med överlämnande av fullmäktiges i riksbanken till bankoutskottet avgivna berättelse.

Bankoutskottet, som vid sitt första sammanträde denna dag emottagit den av fullmäktige i riksbanken, jämlikt föreskrift i 37 § lagen för Sveriges riksbank, till utskottet avgivna berättelsen om bankens tillstånd, rörelse och förvaltning under år 1947, får härmed enligt gällande instruktion till riksdagen överlämna samma berättelse.

Stockholm den 16 januari 1948.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Åkerberg, Sundvik, Lundqvist, Edin, Petersson i Karlskrona, Andersson i Tidaholm, Grym och Persson i Vinslöv;

från andra kammaren: herrar Wiberg, Paulsen, von Seth, Andersson i Munkaljungby, Mattsson, Sundberg och Nilsson i Landskrona.

Berättelse till bankoutskottet angående riksbankens tillstånd, rörelse och förvaltning.

Jämlikt föreskrift i 37 § lagen för Sveriges riksbank få fullmäktige i riksbanken härmed till bankoutskottet avgiva berättelse angående riksbankens tillstånd, rörelse och förvaltning under år 1947.

Riksbankens verksamhet rönt under år 1947 ett avgörande inflytande av förhållandena på utrikeshandelns område. Det exceptionellt stora betalningsunderskott, som den starkt passiva handelsbalansen gav upphov till och som betingades av bland annat den bristande jämvikten inom landet mellan köpkraft och varutillgång, fick betydande konsekvenser icke blott för landets valutaställning utan även för utvecklingen å penning- och kreditväsendets område. Rörelserna på valuta-, penning- och kapitalmarknaderna samt pris- och löneutvecklingen krävde under hela året oavlätlig uppmärksamhet från riksbankens sida. Valutaläget föranledde en framställning till Konungen den 13 mars, att importregleringen måtte skärpas. Denna framställning hade bland annat föregåtts av underhandspromemorior till regeringen den 19 december 1946 och den 30 januari 1947. I skrivelse till Konungen den 22 maj i anslutning till hemställan om fortsatt befrielse för riksbanken från skyldigheten att inlösa av banken utställda sedlar mot guld, ävensom i särskilda skrivelser den 30 september och den 17 oktober, till vilka torde få hänvisas, redogjorde fullmäktige för det rådande lägets allvarliga innebörd och utvecklade sina synpunkter på de åtgärder som situationen påkallade.

Trots de successiva utvidgningar av importregleringen, som genomfördes den 15 mars, den 27 juli och den 17 september, resulterade varuutbytet med utlandet i ett underskott uppgående till cirka två miljarder kronor. Detta sammanhänge bland annat därmed, att de skärpta regleringarna fingo full effekt först mot slutet av året dels till följd av den ännu långt fram på året omfattande licensgivningen beträffande varugrupper, som varit reglerade redan före den 15 mars, dels till följd av de liberala övergångsbestämmelserna, vilka i tillämpningen ytterligare uppmjukades. Vid årets slut återstod ännu avsevärda anspråk på s. k. hårda valutor för varor köpta före de senaste skärpningarna av importpolitiken. Härtill kom valutabehovet för den vid årsskiftet utelöpande stocken av nya, under hösten utfärdade licenser, där valutan får disponeras först i samband med varans skeppning eller ankomst till Sverige. Vid bedömningen av valutaläget vid årsskiftet måste hänsyn tagas bland annat till den framtida belastning på valutareserven som detta innebär.

Då det stora underskottet i handelsbalansen endast delvis kunde täckas av fraktintäkter och övriga nettointäkter från utlandet, innebar utfallet av årets betalningstransaktioner med utlandet en kraftig åderlätning av landets, främst riksbankens, valutareserv. Dagsvärdet av riksbankens och riksgäldskontorets behållning av guld och utländska valutor,¹ vilket vid 1947 års ingång uppgick till 2 197 miljoner kronor, nedgick under året med 1 128 miljoner till 1 069 miljoner kronor. Härvid har hänsyn icke tagits till riksbankens skuld i svenska kronor till utländska banker och bankirer, vilken den 31 december 1947 belöpte sig till 165 miljoner kronor mot 174 miljoner kronor den 31 december 1946. Endast en del av ifrågavarande skuld är dock att betrakta som krav på betalning i guld eller utländska valutor.

Nedgången av valutareserven hänförde sig främst till guldbehållningen. Denna visade under året en minskning med 992 miljoner kronor, räknat enligt det från och med den 13 juli 1946 gällande guldpriset av kronor 4 050:99 per kilogram. Enligt samma pris utgjorde riksbankens guldbehållning vid 1947 års slut 379 miljoner kronor. Huvudparten av det guld riksbanken sålde åtgick till att anskaffa dollars och schweizerfrancs för att tillgodose den svenska marknadens efterfrågan på dessa valutor och för att verkställa avtalsenliga utjämnningar av uppkomna balanser å vissa utländska centralbankers konton i Sverige. Ansenliga guldkvantiteter sändes därför till USA och Schweiz, vilket medförde frakt- och försäkringskostnader m. m. Leveranserna till riksbanken av inom landet producerat guld hade under året ett värde av 6 miljoner kronor mot 10 miljoner året dessförinnan, medan den inhemska förbrukningen av guld för industriella och liknade ändamål under året belöpte sig till 14 miljoner kronor mot 15 miljoner kronor år 1946.² För att minska den inhemska förbrukningen genomfördes under året en ransonering av försäljningen till guldsmeder m. fl.

Riksbankens innehav av utländska valutor reducerades under året med 136 miljoner kronor. Mot detta totalbelopp svarade en minskning med 197 miljoner kronor av riksbankens tillgodohavanden i dollars och schweizerfrancs, medan pundbehållningen steg med 85 miljoner kronor. För övriga valutor tillsammanantagna registrerades en nettominskning med 24 miljoner kronor. Vid årets slut utgjorde valutaportföljens dagsvärde 690 miljoner kronor, fördelat med 15 miljoner på dollars och schweizerfrancs, 516 miljoner kronor på pund och 159 miljoner kronor på övriga valutor. I här angivna siffror ha i förekommande fall medräknats de valutabelopp, som överförts till riksgäldskontoret för redovisning å fonden för kreditgivning till utlandet och som vid årsskiftet hade ett dagsvärde av 147 miljoner kronor.

¹ Inklusive av riksbanken köpta och exklusive försålda terminsvalutor.

² Värdet av leveranser och försäljningar under år 1946 har därvid beräknats efter de år 1947 tillämpade priserna.

En viss lättnad i fråga om knappheten på dollars tedde sig möjlig, sedan ett tilläggsavtal till 1945 års betalningsavtal med Storbritannien slutits den 14 juli med giltighet från och med följande dag. Genom avtalet erhöles nämligen fri konvertibilitet för överskottet i de löpande betalningarna länderna emellan. Samtidigt bands intill utgången av år 1949 för Sveriges del ett pundbelopp av 25 miljoner pund utgörande summan av riksbankens och affärsbankernas dåvarande balanser. Den 20 augusti såg sig emellertid Storbritannien nödsakat att upphäva konverteringsrätten. Sedermera ingicks den 24 november ett nytt tilläggsavtal med Storbritannien, vilket förutsätter ömsesidig konvertibilitet till guld från och med ingången av maj 1948 beträffande balanser över åtta miljoner pund, respektive motvärdet därav i svenska kronor. Denna gräns sänktes vid utgången av år 1949 till fem miljoner.

Till följd av att en uppgörelse om viss ömsesidig kursgaranti beträffande pund och kronor träffades i samband med det sistberörda tilläggsavtalet, såg sig riksbanken den 13 december i stånd att återupptaga terminsaffärer i pund, vilka varit inställda alltsedan Storbritannien upphävde konvertibiliteten den 20 augusti. Terminsaffärer i dollars, vilka likaledes upphörde den 20 augusti, återupptogs däremot icke.

Riksbankens noteringar av utländska växelkurser ändrades endast oväsentligt under året. Vissa kursjusteringar företogs beträffande argentiniska pesos och portugisiska escudos samt clearingkursen på Italien. Clearingkurserna på Belgien och Danmark avfördes från noteringarna, under det att notering infördes på tjeckoslovakiska kronor. Den nominella köpkursen på kanadensiska dollars ströks, sedan den tidigare gällande överenskommelsen mellan riksbanken och Bank of Canada angående transfereringen av vissa, huvudsakligen finansiella betalningar upphört den 1 augusti.

Vissa ändringar i reglerna för riksbankens köp och försäljningar på termin, bl. a. innebärande att likvid av köparen skulle erläggas först vid leveransen av terminsvalutan och icke såsom tidigare vid terminskontraktets ingående, genomfördes den 20 februari. I samband därmed fastställdes säljkursen vid terminsaffärer till avistakursen plus 1 procent per år, om valutan levererades inom tre månader, respektive 1½ procent per år, om valutan levererades efter tre, men före sex månader. När terminsaffärer i pund återupptogs den 13 december, fastställdes köpkursen till avistakursen minus 1½ procent per år och säljkursen till avistakursen plus 1½ procent per år, om valutan levererades inom sex månader.

En utvidgning av valutakontrollen ägde rum den 23 september. Därvid utfärdades i anslutning till den nyss inträdda omläggningen av importpolitiken bestämmelser om registrering hos valutabank av importlicenser, som utfärdats före den 22 september och avsågo införsel från s. k. hårdvalutaländer. Valutatilldelning för sålunda registrerade licenser beviljades

först efter särskild prövning. Beträffande vissa nya licenser föreskrevs, att valuta för betalning under desamma icke fick anskaffas omedelbart efter det licensen utställts, utan först när varan inlastats i utlandet, respektive ankommit till Sverige.

Med stöd av valutaförordningen utfärdades den 22 oktober bestämmelser om hembudsskyldighet före den 15 november beträffande fordringar,¹ huvudsakligen på Amerika, Portugal och Schweiz samt beträffande löpande intäkter i fortsättningen från dessa länder. Någon säker uppskattning av resultatet av rekvisitionsförfarandet är icke möjlig med hänsyn därtill, att inleveransen av hembudsvaluta icke går att särskilja från försäljningar av valutor, som eljest skulle ha influtit till följd av reguljära betalningar. I anslutning till rekvisitionsförfarandet infordrades deklarationer beträffande innehavet per den 15 november 1947 av värdepapper från motsvarande länder. Bearbetningen av dessa deklarationer hade icke slutförts vid årsskiftet.

Förändringarna på valutamarknaden ha, såsom inledningsvis berörts, indirekt påverkat utvecklingen på penning- och kapitalmarknaden. Genom riksbankens försäljning av valutor till allmänheten skedde under året en indragning av medel från marknaden till ett belopp av 1 184 miljoner kronor.² Verkan av de omfattande valutaförsäljningarna blev en — tidvis mycket markerad — åtstramning av penning- och kapitalmarknaden. Denna åtstramning framkallade utbud av skattkamarväxlar och obligationer, vilka, i syfte att motverka tendenser till räntestegring, uppköptes av riksbanken. På grund av marknadsläget var vidare riksgäldskontoret hänvisat till riksbanken, då behov av kassaförstärkning förelåg. Riksgäldskontoret kunde inlösa en del av dessa skattkamarväxlar under de månader, då statsverkets kassaställning förbättrades i samband med skatteuppbördena, men måste därefter tidvis utnyttja nya förskott.

Riksbankens köp av obligationer uppgingo

under tiden	$\frac{1}{1}$ — $\frac{11}{9}$	till 888 miljoner kronor		
»	»	$\frac{12}{9}$ — $\frac{20}{9}$	» 159	»
»	»	$\frac{21}{9}$ — $\frac{31}{10}$	» 156	»
»	»	$\frac{1}{11}$ — $\frac{31}{12}$	» 128	»

Summa 1 331 miljoner kronor.

De inköpta obligationerna utgjordes av

korta obligationer	88 miljoner kronor
$3\frac{1}{2}$ %	» ³ 153 »
långa	» ⁴ 1 090 »

¹ Med fordringar förstås härvid icke obligationer och övriga värdepapper.

² Differensen mellan detta belopp och det ovan angivna för nedgången av guld- och valuta-behållningen — 1 128 miljoner kronor — förklaras av terminsaffärer m. m.

³ Så länge marknaden räknar med en konvertering av utelöpande $3\frac{1}{2}$ % obligationer vid konverteringsrättens inträde, äro dessa att betrakta som medellånga obligationer.

⁴ I huvudsak 3 % obligationer.

Av de långa obligationerna hade 195 miljoner kronor övertagits direkt från hypoteksinstitut.

Riksgäldskontoret inköpte, respektive inlöste obligationer och statsskuld-förbindelser från riksbanken för 235 miljoner kronor.

Dessutom sålde riksbanken till marknaden

korta obligationer för	64	miljoner kronor		
3 1/2 %	»	¹ »	20	»
långa	»	² »	44	»
premieobligationer	»	11	»	»
				<u>139 miljoner kronor</u>
				Summa 374 miljoner kronor.

Obligationsbehållningen steg alltså under året med netto 957 miljoner och utgjorde vid årets slut 1 406 miljoner kronor, fördelad på 13 miljoner kronor korta obligationer, 159 miljoner kronor 3 1/2 procent obligationer och 1 234 miljoner kronor långa obligationer.

Riksbankens skattkamarväxlar ökades under året med netto 245 miljoner kronor. Behållningen vid slutet av året var 1 340 miljoner kronor. Därav förfalla 350 miljoner kronor till återbetalning den 15/1, 190 miljoner kronor den 15/3 och 800 miljoner kronor den 16/6 1948. På statliga konton i riksbanken inestodo den 31 december 1947 697 miljoner kronor.

Under året deltog riksbanken i konverteringen av *dels* 1935 års 2 1/2 procent statslån, *dels* 1942 års 3 procent statslån (andra försvarslånet). Av det förra lånet utbytte riksbanken hela sitt innehav (27 miljoner kronor) mot 3 procent obligationer. Det senare lånet, varav riksbanken innehade 194 miljoner kronor, konverterades till korta skattkamarväxlar för 150 miljoner kronor, medan resten inlöstes kontant.

Den stora omfattningen av riksbankens obligationsköp föranledde upprepade överväganden och diskussioner rörande frågan om stödköpspolitiken och räntepolitiken över huvud. I denna fråga överlade fullmäktige även med representanter för affärsbankerna.

Genom sina köp av skattkamarväxlar och obligationer från allmänheten och riksgäldskontoret åstadkom riksbanken — direkt och indirekt — ett likviditetstillskott till marknaden av 1 109 miljoner kronor.³ Nettoeffekten under året av å ena sidan de till 1 184 miljoner kronor uppgående valutaförsäljningarna och å andra sidan köpen av skattkamarväxlar och obligationer blev alltså, att betalningsmedel till ett belopp av 75 miljoner kronor indrogos till riksbanken. Betalningsmedelsförsörjningen i betydelsen sedelstocken plus affärsbankernas checkräkningar i riksbanken ökades dock

¹ Så länge marknaden räknar med en konvertering av utelöpande 3 1/2 % obligationer vid konverteringsrättens inträde, äro dessa att betrakta som medellånga obligationer.

² I huvudsak 3 % obligationer.

³ Hänsyn har härvid även tagits till avvecklingen av posten »Till riksgäldskontorets förfogande ställda medel».

under året med 131 miljoner kronor, emedan den nyss angivna indragningen av betalningsmedel till riksbanken motvägdes av att marknaden tillfördes medel från statliga myndigheters checkräkningar samt genom uttag från depositionsräkningar m. fl. räkningar i riksbanken.

Knappheten på likvida medel utlöste under året vissa tendenser till räntestegringar. Bland annat höjde affärsbankerna successivt sina räntesatser för kortfristiga lån inbördes, s. k. dagslån. Utvecklingen härvidlag framgår av följande uppställning.

Lånetyper	Dagslåneränta	
	Ultimo 1946	Ultimo 1947
1 dags uppsägning	1/2 % ¹	1 1/2 %
10 dagars »	1 % ¹	2 %

Ett utslag av tendensen till ränteåtstramning voro vidare de ändrade villkoren beträffande löptid och räntesatser för skattkamarväxlar. I början av året emitterade riksgäldskontoret i marknaden tre-månaders-växlar till en halv procents diskonto, medan kontoret vid årets slut upptog tillfälliga krediter i riksbanken mot skattkamarväxlar till en beräknad marknadsränta av tre kvarts procent för växlar med en löptid av tre månader och en procent för sex-månaders-växlar.

På obligationsmarknaden nedjusterades kurserna för vissa stats- och hypotekslån. Ränteutvecklingen för korta och 3 1/2-procentiga statslån belyses av nedanstående uppställning.

Lånets återstående löptid: ²	Avkastning	
	Ultimo 1946	Ultimo 1947
ett år	ca 1.1 %	ca 1.85 %
två och ett halvt år	ca 1.75 %	ca 2.25 %
därutöver	ca 2.1—2.6 %	ca 2.4—2.9 %.

Industriobligationer med prima säkerhet emitterades under året till 3 1/4 procent, medan den effektiva avkastningen på dylika obligationer under år 1946 i det närmaste anslöt sig till vad som noterades för statslånen, d. v. s. 3 procent. Räntan på lån mot botteninteckningar förblev oförändrad. Däremot höjdes de av kreditinstituten tillämpade räntevillkoren för kommunlån med 0.1 procent till a) 3.0, b) 3.1, respektive c) 3.2 procent för a) lån på högst 10 år eller med 10 års ömsesidig uppsägning, b) lån på längre tid utan, respektive c) med uppsägningsrätt för låntagaren.

Kreditinstitutens rörelse uppvisade fram till utgången av tredje kvartalet i stort sett samma tendenser som föregående år. En förskjutning inträdde i affärsbankernas inlåning, därigenom att betydande tillgodohavanden överfördes från uppsägningsräkning till depositions- och kapitalräk-

¹ S. k. ultimopengar (= lån utestående under tiden den 25:te i en månad t. o. m. den 5:te på följande månad) noterades ultimo 1946 till 1 1/2 %.

² För 3 1/2 % obligationer har därvid räknats med konvertering den dag rätten därtill inträder.

ning, sedan ändrade bestämmelser om förräntning av olika kategorier insatta medel började tillämpas av bankerna. Under sista kvartalet började affärsbankernas utlåning minska. Detta sammanhänge främst med åtstramningen av importen. I syfte att ernå en i det rådande läget önskvärd begränsning av utlåningen träffade riksbanken i september, efter förhandlingar som började under vintern, en överenskommelse med affärsbankerna, sparbankerna och svenska jordbrukskreditkassan om en restriktivare och mera ingående prövning än tidigare av kreditbehoven.

Sedelutgivningen låg vid årsskiftet endast 18 miljoner kronor över fjolårsnivån efter att under första halvåret ha överstigit 1946 års siffror med i genomsnitt 135 miljoner kronor och under andra halvåret med i genomsnitt 70 miljoner kronor. På grund av den med valutautflödet sammanhängande nedgången av metalliska kassan minskade underlaget för sedelutgivningen. För att icke gränsen för sedelutgivningsrätten skulle överskridas, måste därför den av guld icke täckta kontingenten under året höjas i två etapper från 350 miljoner kronor till 2 500 miljoner kronor. Denna höjning företogs med stöd av lagen den 22 december 1939 (nr 895) angående rätt för Konungen att meddela särskilda bestämmelser om riksbankens sedelutgivning och bankrörelse m. m.

Under året slutfördes avvecklingen av det arrangemang, varigenom riksbanken automatiskt ställt till riksgäldskontorets förfogande vissa från huvudsakligen statsinstitutioner inlånade medel. Vid årets ingång kvarstod under rubriken »Till riksgäldskontorets förfogande ställda medel» ett belopp av 93.5 miljoner kronor representerande bunden inlåning från bland andra vissa sparbanker. Denna inlåning överflyttades i december till riksgäldskontoret såsom direkta insättningar.

Vid uppgörandet av bokslutet för år 1947 redovisas guldbehållningen på riksbankens tillgångssida efter ett pris av 2 480 kronor per kilogram. Såsom en särskild tillgångspost, »Övervärde på guld», upptages emellertid skillnaden mellan guldbehållningens dagsvärde och värdet enligt nämnda pris. De utländska valutorna upptagas högst till de vid årets slut gällande medelkurserna. Skillnaden mellan bokförda värden och värden efter inköps- respektive försäljningspriser vid handeln med guld och valutor regleras å kursdifferenskontot.

Liksom föregående år bokföras av riksbanken inköpta obligationer, om de förvärvats till kurser över pari, till det nominella värdet; eljest upptagas de till inköpspriset. Vid inköpstillfället upplupna obligationsräntor debiteras riksbankens vinst- och förlustkonto. Detta har vid uppgörandet av bokslutet icke krediterats med upplupna, ej utbetalda obligationsräntor. Vid köp av skattkamarväxlar tillföres däremot räntekontot omedelbart ränta för hela tiden.

Riksbankens nettovinst uppgick under år 1947 till 10 592 372 kronor 36 öre mot 496 137 kronor 1 öre under år 1946. Vinstökningen i förhål-

lande till år 1947 betingades av att ränteinkomsterna av svenska statspapper och obligationer stigit från 0.25 miljoner kronor till 15.45 miljoner kronor. Ränteinkomsternas stegring gentemot föregående år sammanhänger bland annat med att riksbanken under år 1947 hade en större behållning av värdepapper än under år 1946.

På grund av de ovan redovisade bokföringsprinciperna för riksbankens obligationer utvisar årets bokslut ett 18.7 miljoner kronor lägre nettobelopp för räntor å svenska statspapper och obligationer än vad som skulle ha varit fallet, om under året upplupna, men icke förfallna räntebelopp krediterats riksbankens vinst- och förlustkonto. År 1946 var motsvarande belopp 4.2 miljoner kronor.

På utgiftssidan medförde årets mycket betydande försändelser av guld till USA och Schweiz en ökning av kostnaderna för guldtransporter m. m. från 0.6 miljoner kronor 1946 till 6.7 miljoner kronor 1947.

	1 9 4 6		1 9 4 7	
	Kronor		Kronor	
DEBET.				
(Tillgångar)				
Kassa.				
Metallisk kassa	839 465 845	76	231 779 215	41
Övervarde å guld	531 771 183	98	146 823 721	63
	(1 371 237 029)	74		
Silvermynt	1 437 488	46	916 299	15
Brons-, järn- och kopparmynt	13 448	38	8 380	17
	(1 450 936)	84		
Andra bankers postväxlar, checkar m. m.	50 905 099	42		
				378 602 937 04
Svenska statspapper och obligationer.				
Skattkamarväxlar	1 095 500 000	—	1 340 000 000	—
Statens, hypoteksbankens och stadshypotekskassans obligationer	448 641 598	33	1 406 528 001	88
	(1 544 141 598)	33		
Andra obligationer	382 420	—		
				2 746 528 001 88
Fordran på staten för förskott enligt Washingtonöverenskommelsen				69 818 707 28
Lånerörelse.				
Rediskonterade växlar	8 242 636	17	191 831	74
Diskonterade växlar	40 852 023	93	38 081 899	89
Hypoteks- och kommunlån	101 831 473	13	70 645 805	06
Kredit i checkräkning	20 627 512	88	17 625 187	04
Avbetalningslån	53 647 882	30	59 427 551	37
På indrivning beroende medel	18 703	51	11 811	72
	(225 220 231)	92		
				185 984 086 82
Utrikesrörelse.				
Utlandska statspapper och obligationer	1 504 397 295	53	451 934 188	64
Växlar, betalbara i utlandet	35 244 410	03	—	—
Fordran hos utländsk bank eller bankir, m. fl.	172 141 981	19	58 377 563	89
Övriga utländska tillgångar:				
Utlandska bankers sedlar	561 441	47	585 292	38
Övrigt	111 346 748	17	88 680 794	58
	(823 691 876)	39		
				599 577 839 49
Hos riksgäldskontoret inestående medel	6 767 843	18		
				6 767 843 18
Till riksgäldskontorets förfogande ställda medel	92 540 000	—		
				—
Riksgäldskontorets förbindelse	182 000 000	—		
				182 000 000 —
Övriga tillgångar	9 090 506	71		
				1 486 206 16
Summa	4 308 427 542	53		
				4 229 300 211 59

¹ Kr. 75 782 358: 88 har överförs till »Övriga utländska tillgångar».

balansräkning.

	1 9 4 6		1 9 4 7	
	Kronor		Kronor	
KREDIT. (Skulder)				
Utelöpande sedlar	2 877 445 466	69	2 895 149 975	69
Postväxlaräkning	6 380 843	74	4 328 118	72
Depositionsräkning	144 277 446	08	2 359 247	59
Kapitalräkning	864 563	17	300 000	—
Uppsägningsräkning	85 350 000	—	66 000 000	—
Checkräkning.				
Skuld till statliga myndigheter	706 452 602	88	630 846 587	13
Skuld till bankaktiebolag	84 111 162	55	196 754 864	32
Andra insättare	84 537 390	98	71 886 992	51
	(875 101 156)	41)	899 488 443	96
Utrikesrörelse.				
Skuld till utländsk bank eller bankir, m. fl.	173 693 396	62	164 715 815	35
Kursdifferenskonto	6 922 937	88	3 990 219	83
Övriga skulder	547 924	99	44 532 211	14
Kapital.				
Grundfond	50 000 000	—	50 000 000	—
Avbetalningslånefond	60 000 000	—	60 000 000	—
Reservfond	20 000 000	—	20 000 000	—
Tjänstepensionsfond	2 863 441	32	2 863 441	32
Familjepensionsfond	3 904 401	86	3 904 401	86
Balanserade vinstmedel:				
från föregående år	579 826	76	1 075 963	77
vinst för året	496 137	01	10 592 372	36
	(137 843 806)	95)	148 436 179	31
Ansvarsförbindelser kr. . 32 982 000: —				
Därtill kommer den ej inbetalda delen av riksbankens innehav av aktier i Internationella Banken i Basel nom. Schw. Fracs 10 000 000 (4 000 aktier à 2 500: — Schw. Fracs), utgörande 75 % av beloppet eller Schw. Fracs 7 500 000: —.				
Summa	4 308 427 542	53	4 229 300 211	59

	1 9 4 6		1 9 4 7	
	Kronor		Kronor	
DEBET.				
(Utgifter och förluster)				
Lånerörelse.				
Inom linjen förda avbetalningslån	—	—		2 973 30
Rantor på checkräkning	1 613	12	286 901	95
Rantor å vissa inlåningsräkningar	77 227	35	739 085	55
	(78 840	47)		
Ränta på riksgaldskontorets tillgodohavande . .	305 989	52	—	—
Räntor å statspapper och obligationer	3 147 346	95	—	—
	(3 453 336	47)		
Guldtransporter, m. m.	615 777	95		6 709 698 34
Förvaltningskostnader.				
<i>Avlöningar:</i>				
<u>Arvoden till fullmäktige och suppleanter för fullmäktige.</u>				
Fullmäktige	55 670	18	55 242	60
Suppleanter	926	41	1 526	93
Arvoden till styrelseledamöter vid avdelningskontoren och suppleanter för dem	143 564	67	144 622	95
<u>Avlöningar till ordinarie tjänstemän.</u>				
Nettolön, tjänstemän å ordinarie stat	12 549 385	41	3 019 424	59
Nettolön, tjänstemän å indragningsstat	73 174	98	54 594	18
Arvode till ställföreträdande sektionschefer . . .	5 000	—	4 983	33
Kallortstillägg	1 648	69	1 781	77
Vikariatsersättning	30 033	60	43 432	03
Felräkningspengar	17 519	52	10 828	71
Särskild ersättning till maskinmastaren	600	—	600	—
Ersättning till jourhavande vaktchef	2 800	—	3 573	—
Ersättning till s. k. lokalvakt	—	—	4 742	—
Övertidsersättning	1 073	70	2 172	70
<u>Avlöning till icke ordinarie personal.</u>				
Nettolöner	2 459 840	28	625 311	60
Kallortstillägg	532	50	401	05
Vikariatsersättning	3 182	05	14 443	55
Arvode till ombudsman vid avd.kontoret i Malmö	2 400	—	2 400	—
Arvoden och andra ersättningar åt tillfälliga befattningshavare	512 034	05	574 405	81
Övertidsersättning	1 340	60	10 826	91
Ersättning till s. k. lokalvakt	5 584	—	906	—
<u>Arvoden och särskilda ersättningar.</u>				
Personliga arvoden	3 844	96	4 533	87
Kompensationer (för mistad vikariatsersättning)	6 565	—	5 304	39
Ersättning för arbetet med proklaman	1 000	—	750	—
Gratifikationer och belöningar	11 018	57	4 623	75
Gottgörelse jämlikt § 19, mom. 1	8 417	75	11 224	50
Rörligt tillägg	908 723	70	743 248	15
Barntillägg	15 737	64	13 489	35
Tillfälligt lonetillägg (engångstillägg)	139 585	—	—	5 359 393 72
	(4 961 203	26)	Transport	13 098 052 86

¹ Inkluderar provisoriskt lönetillägg Kr. 115 082: 54.

² Inkluderar provisoriskt lönetillägg Kr. 56 604: 92.

förlusträkning.

	1 9 4 6		1 9 4 7	
	Kronor		Kronor	
KREDIT.				
(Inkomster och vinster)				
Lånerörelse.				
Räntor å diskonterade och rediskonterade växlar	376 671	10	876 355	67
Räntor å hypoteks- och kommunlån	620 213	69	1 942 949	41
Räntor å avbetalningslån	1 755 145	93	1 911 731	06
Räntor å kredit i checkräkning	397 024	05	219 164	33
Avgifter för kredit i checkräkning	11 586	19	23 499	57
Inkasseringsavgifter	6 473	93	864	59
Inbetalningar å inom linjen förda eller avskrivna lånefordringar	7 962	44	5 973	36
	(3 175 077)	33		
Utrikesrörelse.				
Remboursprovisioner	382 718	70	553 254	68
Övrig av utrikesrörelsen uppkommen vinst	8 608 955	18	6 305 780	54
	(8 991 673)	88		
Svenska statspapper och obligationer				
Av Riksgäldskontoret inbetalda räntor	250 245	56	244 348	76
Räntor å statspapper och obligationer	—	—	15 205 959	69
	(250 245)	56		
Övriga inkomster.				
Avgifter för i förvar mottagna depositioner, öppna	209 216	05	205 704	60
Avgifter för i förvar mottagna depositioner, slutna	100	50	686	—
Ersättning för utländska clearingar	30 000	—	25 000	—
Provisioner	401 573	54	129 668	25
Inbetalda tjänstepensionsavgifter	—	—	96	38
Inbetalda familjepensionsavgifter	264	—	252	55
Ersättning för förvaltning av statens bosättnings- lånefond	120 760	—	140 520	—
Inkomster av hantverks- och småindustrilån	145	—	412	79
Inkomster av fastigheter	301 927	26	294 145	40
Från utlandet inköpta aktier	189 000	—	—	—
Ersatta lagsökningskostnader	4 165	29	248	54
Courtage å obligationer	130 803	55	85 465	37
Kassaöverskott	446	73	1 120	69
Markförsäljning i Tumba	—	—	188 000	—
Diverse	16 348	40	13 535	66
	(1 404 750)	32		
				1 084 856 23
Summa	13 821 747	09	28 374 737	89

	1 9 4 6		1 9 4 7	
	Kronor		Kronor	Kronor
<i>Pensioner m. m.:</i>			Transport	13 098 052 86
Pensioner åt f. d. befattningshavare	569 219	65	746 462	16
Pensioner åt efterlevande till f. d. befattningshavare	243 179	04	289 104	29
Diverse pensioner och understöd	8 274	72	9 975	06
Rörligt tillägg	221 198	56	199 220	18
	(1 041 871	97)		1 244 761 69
<i>Förvaltningsutgifter.</i>				
Rese- och tjänstgöringstraktamenten	27 863	93	56 653	62
Uniformsbekladnad	22 415	26	21 188	41
Sjukvård och begravningshjälps m. m.	30 422	77	27 181	24
Fastighetsunderhåll	74 865	28	113 022	35
Fastighetsutskylder, renhållning av gator och gårdar	78 800	98	83 376	30
Värme och belysning	193 268	31	228 844	10
Hyrer för fem kontor	44 004	87	42 329	55
Inventarier och deras underhåll	114 522	35	164 676	08
Skrivmaterialier och övriga förbrukningsartiklar	87 324	80	97 164	47
Bokbinderi, blanketter och tidningar m. m.	111 286	31	79 199	53
Annonser och kungörelser	13 663	85	18 979	93
Post, assurances-, telegram- och telefonavgifter	554 027	06	557 685	59
Lagsöknings- och rättegångskostnader	3 517	08	33	55
Kostnader för soliditetsupplysningar	19 600	84	28 559	31
Transportkostnader	16 766	90	11 752	02
Bevakning vid huvudkontoret	34 997	95	51 904	25
Inspektion av avdelningskontoren	3 496	25	2 503	10
Diverse rese- och flyttningkostnader	11 783	87	11 946	12
Lönenämnden och delegerade vid riksdagens verk m. m.	2 106	29	5 131	01
Riksbankens kostnader för avdelningen i U. S. A.	70 068	22	19 666	65
Diverse	135 724	78	174 794	—
	(1 650 527	95)		1 796 591 18
<i>Kostnader för sedeltryckeriet</i>	679 178	92		693 542 36
<i>Kostnader för pappersbruket</i>	756 982	71		738 743 56
Övriga utgifter				
Avdelningskontorens ombyggnadskonton	70	—	5 061	—
Ombyggnader, nyanskaffningar och nyinredningar i samband med omorganisation	22 216	19	—	—
Rantor å lånebanksobligationer	7 637	33	7 637	33
Ranta å kassörers felräkningspengar	1 356	44	944	94
Ersatt kassaförlust	4 867	98	18 910	76
Courtage å obligationer	51 742	44	132 517	12
Diverse	—	—	45 602	73
	(87 890	38)		210 673 88
Summa utgifter och förluster	13 325 610	08		17 782 365 53
Saldo vinst	496 137	01		10 592 372 36
Summa	13 821 747	09		28 374 737 89

¹ Inkluderar dyrtidstillägg och kristillägg.

förlusträkning.

	1946		1947	
	Kronor		Kronor	Kronor
<i>KREDIT.</i> (Inkomster och vinster)	13 821 747 09			28 374 737 89
	ma 13 821 747 09			28 374 737 89

**Vissa inom linjen förda tillgångar och skulder vid 1946 och
1947 års slut.**

	1946		1947	
	Kronor		Kronor	
<i>Tillgångar.</i>				
Riksbankens mynt- och medaljsamling	33 226	22	33 226	22
Taxeringsvärdet av riksbankens fastigheter vid årens slut enligt nedanstående specifikation	15 101 300	—	15 101 300	—
Aktier i Internationella Banken i Basel	1 800 000	—	1 800 000	—
Summa	16 934 526	22	16 934 526	22
Fastigheten i:				
Stockholm: bankhuset	4 250 000	—	4 250 000	—
sedeltryckeriet	1 200 000	—	1 200 000	—
Göteborg	1 300 000	—	1 300 000	—
Malmö	425 000	—	425 000	—
Falun	200 000	—	200 000	—
Gävle	280 000	—	280 000	—
Halmstad	380 000	—	380 000	—
Härnösand	205 000	—	205 000	—
Jönköping	150 000	—	150 000	—
Karlstad	163 000	—	163 000	—
Kristianstad	230 000	—	230 000	—
Linköping	277 000	—	277 000	—
Luleå	370 000	—	370 000	—
Mariestad	150 000	—	150 000	—
Norrköping	313 000	—	313 000	—
Nyköping	428 600	—	428 600	—
Sundsvall	250 000	—	250 000	—
Uppsala	560 000	—	560 000	—
Vishy	200 000	—	200 000	—
Växjö	346 600	—	346 600	—
Örebro	275 000	—	275 000	—
Östersund	200 000	—	200 000	—
Tumba	2 823 100	—	2 823 100	—
Diverse valv	125 000	—	125 000	—
Summa	15 101 300	—	15 101 300	—
<i>Skulder.</i>				
Utelöpande postväxlar	12 277	39	12 277	39
» transportsedlar å 3 och 2 rdr på ofärgat papper	338 473	40	338 473	40
» bankosedlar å riksdaler och skillingar . . .	1 315 328	04	1 315 328	04
Lånebanksobligationer med 4 % ränta på ränta	548	08	548	08
» » 4 ¹ / ₂ % »	5 527	07	5 527	07
» » 3 % »	588	64	588	64
Förbindelser med 4 % ränta för under åren 1802 och 1803 inlämnat silver (s. k. silversedlar)	924	61	924	61
Realisationsobligationer med 4 % ränta till förfallodagen, utgivna för riksgäldssedlarnas inlösen 1803—1807 . .	417	58	417	58
Summa	1 674 084	81	1 674 084	81

Avbetalnings- och bosättningslånefonderna.

Fördelningen den 31 december 1947 på riksbankens olika kontor av utestående lån från *avbetalningslånefonden* framgår av efterföljande tabell:

	Utestående lån		
	Antal	Belopp Kronor	
Huvudkontoret	14 741	23 598 738	42
Avdelningskontoret i: Göteborg	2 951	3 495 564	—
Malmö	2 142	2 882 287	55
Falun	685	1 284 725	—
Gävle	1 687	2 311 728	—
Halmstad	557	1 103 866	—
Härnösand	494	702 282	—
Jönköping	1 332	2 405 643	—
Kalmar	308	446 019	—
Karlskrona	619	659 891	—
Karlstad	390	689 187	—
Kristianstad	334	686 981	—
Linköping	630	1 172 276	—
Luleå	1 627	2 047 947	—
Mariestad	307	648 272	12
Norrköping	1 279	1 624 606	—
Nyköping	521	999 302	—
Sundsvall	955	1 177 242	—
Umeå	1 226	1 965 257	—
Uppsala	2 362	3 838 827	—
Visby	486	847 355	—
Vänersborg	244	479 032	—
Västerås	859	1 391 020	—
Växjö	196	414 193	—
Örebro	805	1 311 776	—
Östersund	772	1 255 346	—
Summa	38 509	59 439 363	09

I nedanstående översikt redovisas fördelningen den 31 december 1947 på riksbankens olika kontor av utestående lån från *bosättningslånefon-*
den, vilken står under riksbankens förvaltning men ej ingår i riksbankens balansräkning.

	Utestående lån		
	Antal	Belopp Kronor	
Huvudkontoret	18 399	13 066 813	30
Avdelningskontoret i: Göteborg	6 067	3 907 801	82
Malmö	6 171	3 978 040	95
Falun	1 564	970 835	—
Gävle	2 683	1 853 324	—
Halmstad	1 265	741 596	10
Härnösand	1 192	784 921	—
Jönköping	2 270	1 531 827	—
Kalmar	783	379 700	—
Karlskrona	888	562 119	—
Karlstad	2 125	1 357 481	—
Kristianstad	1 342	793 399	—
Linköping	1 406	842 937	—
Luleå	1 232	773 735	—
Mariestad	1 470	986 386	41
Norrköping	1 134	704 825	—
Nyköping	1 897	1 302 416	—
Sundsvall	1 163	845 152	—
Umeå	889	593 872	50
Uppsala	1 518	1 109 267	57
Visby	177	124 589	—
Vänersborg	1 129	731 122	38
Vasterås	2 167	1 525 561	—
Vaxjö	576	346 899	—
Örebro	2 287	1 621 932	—
Östersund	848	591 798	20
Summa	62 642	42 028 351	23

Riksbankens styrelse och vissa förvaltningsåtgärder.

§ 1.

Vid det val av fullmäktige i riksbanken, som ägt rum under år 1947, hava utsetts *dels* för valperioden 1947—1950 undertecknade Björnsson och Hall (bägge omvalda) *dels ock* för tiden till dess nytt fullmäktigeval år 1949 försiggått undertecknad Hagberg (efter herr Ivar Anderson).

Till suppleanter för tiden från valet till dess nytt val under innevarande år försiggått hava utsetts direktören John Bergvall och ombudsmannen Olof Andersson (bägge omvalda) samt direktören i Sveriges Industriförbund Ragnar Sundén, den senare nyvald efter agronomen Stig Janson.

Fullmäktige utsågo därefter den 31 maj 1947 för tiden till dess nytt val av fullmäktige innevarande år försiggått

till *vice ordförande* och *deputerad*: undertecknad Hall; samt

till *riksbankschef*: undertecknad Rooth.

Fullmäktiges andra riksdagsvalda ledamöter än riksbankschefen och deputeraden alternera såsom jourhavande fullmäktige enligt av fullmäktige fastställd turordning.

Till *vice riksbankschef* efter bankdirektören i riksbanken Klas Bök, vilken numera är förordnad tillsvidare såsom chef för utrikesdepartementets handelsavdelning men vilken alltjämt kvarstår i riksbanken såsom bankdirektör med åtnjutande av tjänstledighet, har från och med den 16 april 1947 förordnats bankdirektören i riksbanken Harald Magnusson. Magnusson, vars förordnande omfattar tiden till dess nytt fullmäktigeval under år 1948 försiggått, fungerar tillsvidare även i den nya tjänsten såsom chef för sektion I.

Bankokommissarien Lennart Hammarskiöld har förordnats att under herr Bööks ifrågavarande tjänstledighet uppehålla befattningen såsom chef för sektion II.

Såsom chef för sektion III är bankdirektören Hjalmar Ekengren alltjämt förordnad.

§ 2.

Till ledamöter i riksbankens industristyrelse hava fullmäktige för tiden till dess nytt val av fullmäktige innevarande år försiggått utsett undertecknad Hall, ordförande, bankdirektören Hjalmar Ekengren samt överdirektören och chefen för överstyrelsen för yrkesutbildning, civilingenjören Ryno Lundquist, den sistnämnde i egenskap av industrisakkunnig ledamot (samtliga omvalda).

Till suppleanter hava utsetts, för ordföranden undertecknad Hagberg (nyvald), för Ekengren vice riksbankschefen Harald Magnusson samt för

Lundquist chefen för grafiska forskningslaboratoriet, civilingenjören Gösta Carlsson (de båda sistnämnda omvalda).

Industristyrelsen har under år 1947 hållit 33 sammanträden.

§ 3.

Som ledamöter i delegerade för riksdagens verk för år 1948 hava fullmäktige för sin del utsett undertecknade Hall och Allan Andersson (bägge omvalda).

Fullmäktige hava gemensamt med fullmäktige i riksgäldskontoret utsett riksgäldsdirektören Fredrik Sandberg och bankokommissarien i riksbanken Harry Nordmark att under år 1948 å riksbankens och riksgäldskontorets vägnar vara, Sandberg ledamot i direktionen för Göta Kanalverk och Nordmark ombud vid revisionen av samma verk (bägge omvalda).

§ 4.

Beträffande sammansättningen av styrelserna för de olika avdelningskontoren hänvisas till fullmäktiges protokoll för den 22 december 1947, § 4.

§ 5.

Riksbanken har fungerat såsom clearingnämndens bankförbindelse för clearingavtalen med Italien och Sovjetunionen.

Riksbanken har vidare handhaft tillämpningen av de mellan Sverige, å ena, samt Belgien, Bulgarien, Danmark, Frankrike, Jugoslavien, Nederländerna, Norge, Polen, Storbritannien, Tjeckoslovakien, Turkiet, Ungern samt vederbörande i den engelsk-amerikanska respektive i franska ockupationszonen i Tyskland, å andra sidan, träffade betalningsavtalen.

Den år 1941 ingångna överenskommelsen angående reglering av vissa huvudsakligen finansiella betalningar mellan riksbanken och Bank of Canada har under året upphört att gälla.

§ 6.

De räntesatser och lånevillkor i övrigt, som angivits under § 8 i fullmäktiges berättelse till bankoutskottet vid 1946 års riksdag, gälla fortfarande.

§ 7.

Från avbetalningslånefonden, vilken uppgår till 60 miljoner kronor, utgjorde utlåningen vid utgången av år 1947 sammanlagt 59 439 363 kronor 9 öre, varav 2 563 367 kronor utlämnats som garantilån enligt bestämmelserna i Kungl. kungörelsen den 11 oktober 1946 (nr 676) angående statlig kreditgaranti för lån åt den, som avlagt akademisk eller därmed jämförlig examen.

Räntan å lån från fonden utgör 3.5 procent; för garantilån dock endast 3 procent.

Rörande lånens fördelning på de särskilda kontoren hänvisas till å sid. 19 intagna uppgifter.

I skrivelse till Konungen den 30 december 1947 hava fullmäktige föreslagit ökning av fonden med 5 miljoner kronor.

§ 8.

Spannmålskreditfonden uppgår för närvarande till 2 500 000 kronor. Riksbanken förvaltar numera fondens hela belopp.

Ränta å lån från fonden utgör 3.5 procent.

För närvarande finnes icke någon utlåning från fonden.

§ 9.

Från statens bosättningslånefond, till vilken riksdagen hittills såsom kapital anvisat sammanlagt 54.1 miljoner kronor, varav 44 miljoner kronor överlämnats till riksbanken, utgjorde vid utgången av år 1947 utlåningen 42 028 351 kronor 23 öre.

Rörande lånens antal och fördelning hänvisas till sammanställningen å sid. 20. Sedan lånerörelsens början hava utlämnats lån till ett belopp av sammanlagt 107 197 001 kronor samt efterskänkts eller avskrivits lån till ett belopp av sammanlagt 377 021 kronor 35 öre.

Räntan å lån från fonden utgör 4 procent.

§ 10.

Från fonden för hantverks- och småindustrikredit, till vilken 1941 års lagtima riksdag anvisat ett reservationsanslag av 2 miljoner kronor och vilken må disponeras jämväl under budgetåret 1947/48, har ett belopp av 500 000 kronor överförts till riksbanken. Hittills hava bildats nio garanti-föreningar, vilkas medverkan förutsättes för utlämnande av lån från fonden.

Vid utgången av år 1947 hade utlämnats sammanlagt 39 lån med ett nu utestående belopp av tillhoppa 309 410 kronor (8 vid kontoret i Falun, 4 vid kontoret i Jönköping, 4 vid kontoret i Kalmar, 10 vid kontoret i Norrköping, 11 vid kontoret i Uppsala och 2 vid kontoret i Vänersborg).

Räntan å lån från fonden har av Kungl. Maj:t i enlighet med fullmäktiges förslag bestämts till 4 ½ procent.

§ 11.

Vid utgången av år 1947 utgjorde beloppet av utestående skyddsrumslån vid riksbankens samtliga kontor 245 181 kronor 68 öre, därav vid huvudkontoret 154 932 kronor och vid avdelningskontoren 90 249 kronor 68 öre.

Några nya lån ha icke fått utlämnas efter den 30 juni 1946.

§ 12.

Arbetet inom den i § 13 i fullmäktiges berättelse till bankoutskottet vid 1947 års riksdag omförmälda kommittén för översyn av riksbankslagen har fortsatt under året och alternativa förslag angående ändrade sedeltäckningsbestämmelser hava underställts fullmäktige. Sedan kommittén i enlighet med fullmäktiges direktiv närmare utarbetat ett av dessa alternativa förslag, kommer skrivelse i ärendet att avlätas till Kungl. Maj:t i så god tid att frågan kan underställas årets riksdag.

§ 13.

Sedan 1947 års riksdag beslutat godkänna ett den 30 april 1947 träffat avtal mellan Stockholms stads gatunämnd, å ena sidan, samt bankofullmäktige och riksgäldsfullmäktige, å andra sidan, om överlåtelse till staden av bron över Stallkanalen i Stockholm, den s. k. Stallbron (se Bankoutskottets utlåtande nr 42/47) har avtalet den 16 juni 1947 godkänts jämväl av stadsfullmäktige i Stockholm. Avtalet har sålunda trätt i kraft från och med den 1 juli 1947.

§ 14.

Arbetet med riksbankens omorganisation kan numera anses i stort sett avslutat, bortsett från att personalorganisationen ännu icke hunnit helt anpassas efter gällande övergångsplan för banken. Genom det vid omorganisationen inrättade organisations- och personalkontoret pågår en fortlopande översyn över arbetsrutiner m. m.

§ 15.

Sedan enligt beslut av 1947 års riksdag nya avlönings- samt tjänste- och familjepensionsreglementen fastställts för riksdagens verk, hava delegerade för riksdagens verk utfärdat härav föranledda övergångs- m. fl. bestämmelser samt bestämmelser angående omreglerad tjänste- och familjepension m. m.

Vidare hava delegerade beslutat, att vad i Kungl. kungörelsen den 30 juni 1947 (nr 436) stadgas angående reglerad befordringsgång för icke-ordinarie biträdespersonal samt för amanuenser skall i tillämpliga delar gälla även för riksdagens verk.

§ 16.

Anställnings- och avlöningsvillkoren för riksbankens städningspersonal, som hittills varit fastställda genom bestämmelser, utfärdade av fullmäktige, äro numera reglerade genom kollektivavtal i likhet med vad som gäller inom statsförvaltningen i övrigt.

Kollektivavtalet är icke tillämpligt vid de avdelningskontor, vid vilka städningen ombesörjes av vaktmästaren vid kontoret, eventuellt med biträde av dennes hustru. Beträffande städningen vid dessa kontor hava särskilda överenskommelser träffats om ersättningarnas storlek.

§ 17.

Polisutredning angående den i fullmäktiges berättelse (§ 16) till bankoutskottet vid 1947 års riksdag omförmälda kassabristen å 15 000 kronor i kassaexpeditionen (sedelräkningen) har slutförts utan att någon förklaring till bristens uppkomst kunnat erhållas.

Den 21 februari 1947 uppkom kassabrist å 3 000 kronor i kassörens kassa vid kontoret i Härnösand. Företagen polisutredning har icke heller i detta fall bringat klarhet beträffande bristens uppkomst.

§ 18.

Möbelutrustningen och övrig inredning vid ett flertal avdelningskontor har länge varit i behov av förnyelse — förutom ur utseendesynpunkt — på grund av arbetsförhållandena vid kontoren.

Fullmäktige hava därför beslutat, att vid tretton av kontoren, där en modernisering synts särskilt påkallad, nyanskaffning av möbler (standardmöbler), elektrisk armatur etc. finge efter prövning av direktionen i varje särskilt fall äga rum för en kostnad av i medeltal 8 000 kronor per kontor.

Med stöd av detta bemyndigande har direktionen beslutat modernisering vid kontoren i Gävle, Härnösand, Jönköping, Kalmar, Karlstad, Nyköping, Vänersborg och Växjö.

§ 19.

1:o Med anledning av medgivande av 1946 års riksdag att ett belopp av förslagsvis 275 000 kronor finge användas för anskaffande av ny ångpanneanläggning vid *Tumba bruk* (se bankoutskottets utlåtande nr 75/46) har avtal träffats om leverans av ångpanna. Erforderlig byggnad beräknas bli uppförd under första halvåret 1948.

Den i fullmäktiges berättelse till bankoutskottet vid 1947 års riksdag omförmälda moderniseringen av driften inom holländeriet har fullföljts under året. Sälunda har den nya ventilationsanläggningen färdigstälts. Den nya fabrikshissen är under inmontering.

I sådana lokaler inom bruket, där särskild brandrisk anses föreligga, har införts automatisk brandalarm.

Fullmäktige hava beslutat modernisering av brukets kraftstation och i samband därmed utökning av dess kapacitet. Kostnaden härför har beräknats till högst 32 000 kronor.

Sedan riksdagen medgivit försäljning till Botkyrka kommun av ett *Tumba bruk* tillhörigt markområde (se bankoutskottets utlåtande nr

34/47), avsett till bostadsbebyggelse, har köpeavtal numera träffats med kommunen. Området, vars storlek är c:a 210 000 m², tillträdde den 1 oktober 1947. Köpeskillingen, 188 000 kronor, har erlagts. I samband därmed har till kommunen med nyttjanderätt upplåtits ett mindre område invid Uttrans järnvägsstation, avsett att utläggas till park.

Den sedan ett antal år tillbaka pågående moderniseringen av brukets personalbostäder har numera fortskridit så långt att något mer än en tredjedel av bostäderna ombyggt — inberäknat de bostäder, som äro inrymda i s. k. »Stora stenhuset».

Beslut har fattats om att vid Tumba bruk det s. k. »Gula huset», vilket befinner sig i så dåligt skick att det icke lämpligen kan iståndsättas, skall rivas. Samtliga hyresgäster ha avflyttat från byggnaden, vilken utdömts för bostadsändamål av vederbörande hälsovårdsnämnd. Då byggnaden är gammal, har medgivande till rivningen inhämtats från riksantikvarien.

Den nya maskintvättstugan, avsedd för brukets personal, har tagits i bruk.

2:o) Åtgärder hava vidtagits och underhandlingar pågå om utökning av maskinparken vid *sedeltryckeriet* i enlighet med det av innevarande års riksdag lämnade medgivandet (se bankoutskottets utlåtande nr 25/47). Hittills har beslut fattats om inköp av en skärmaskin och en enfärgsmaskin, s. k. Kellypress. Kostnaden härför har beräknats till sammanlagt c:a 40 000 kronor.

Vidare ha fullmäktige beslutat att låta anskaffa en s. k. likriktare för ökning av kapaciteten inom den avdelning inom *sedeltryckeriet*, där tillverkning av tryckplåtar för sedeltillverkningen äger rum. Kostnaden härför har beräknats till 17 550 kronor.

3:o) Efter förhandlingar med Sveriges arbetsledareförbund och Sveriges grafiska faktorsförbund hava avtal träffats om avlöningsvillkoren för förmännen vid pappersbruket och vid *sedeltryckeriet*.

Kollektivavtalen för arbetarpersonalen vid pappersbruket och *sedeltryckeriet* ha uppsagts av arbetarparten.

§ 20.

Förslag till nya sedeltyper hava inkommit från vissa konstnärer. Förslagen, vilka varit utställda i Statens historiska museum, hava ur konstnärlig synpunkt bedömts av en för ändamålet anlitad »jury».

Den konstnär, vars förslag av juryn ansågs böra sättas främst, har sedermera inkommit med nya förslag, vilka för närvarande äro föremål för juryns bedömande.

§ 21.

Inpektioner av avdelningskontoren hava verkställt, av vice riksbankschefen Magnusson vid kontoren i Malmö och Härnösand,

av bankdirektören Ekengren vid kontoren i Göteborg, Halmstad, Kalmar, Kristianstad, Norrköping, Visby, Vänersborg och Örebro samt

av chefen för kontorscentralen, bankokommissarien Harald Wahlgren vid kontoren i Falun, Gävle, Jönköping, Karlskrona, Karlstad, Linköping, Luleå, Mariestad, Nyköping, Sundsvall, Umeå, Uppsala, Västerås, Växjö och Östersund.

Vid inspektionen av kontoret i Göteborg deltog även undertecknad Hall.

Föreskrivna inventeringar och undersökningar av huvudkontorets kassor och förvaringsrum hava under året ägt rum.

Revision genom därtill utsedda tjänstemän har under året företagits vid samtliga avdelningskontor.

§ 22.

För riktigheten av de å sid. 12—18 lämnade sifferuppgifterna ansvara bankkamreraren Bertel Johansen och kammarskrivaren Folke Öberg, vilka undertecknat, respektive kontrasignerat riksbankens bokslut.

§ 23.

Fullmäktige överlämna härjämte inom behörig tid inkomna berättelser från styrelserna för bankens samtliga avdelningskontor samt från direktören vid Tumba bruk.

Stockholm den 15 januari 1948.

DAVID HALL.

IVAR ROOTH.

EDV. BJÖRNSSON.

C. P. V. GRÄNEBO.

ALLAN ANDERSSON.

ERIK HAGBERG.

ALF JOHANSSON.

/ *Jacob Hagströmer.*